

A desk scene featuring a spiral notebook, a pen, and a potted plant. A large semi-transparent circle is overlaid on the left side of the image. In the bottom right corner, there is a target graphic consisting of several concentric white circles.

Sagnorð

Einkenni sagnorða

Sagnorð fallbeygjast **ekki**, en þau hafa tíðir, þ.e. nútíð (**nt**) og þátíð (**pt**).

Hægt er að finna sagnir með hjálparorðunum *núna* (fyrir nútíð) og *áðan* (fyrir þátíð)

- Ég *fór* út í búð áðan.
- Ég **fer** núna - Ég **fór** áðan

Einnig er hægt að athuga hvort orðið sé til í nafnhætti (**nh**).

- að **fara**

Sagnorð (so)
Sagnir
Umsagnir

Sagnorð segja frá því sem gerist eða gerðist, lýsa ástandi eða því sem er eða var. Þau eru kjarni hverrar setningar og hafa oft úrslitaáhrif um merkingu og skilning okkar á henni.

Greiningaratriði sagnorða

Sagnorð hafa persónu, tölu og tíð.

Persóna:

- 1. persóna, *ég/við* (**1.p.**)
- 2. persóna, *pú/pið* (**2.p.**)
- 3. persóna, *allt annað* (**3.p.**)

Tala:

- Eintala (**et**) og fleirtala (**ft**)

Tíð:

- Nútíð (**nt**) og þátíð (**pt**)

Þið lærið öll málfræði.

Lærið: 2.p., ft., nt.

Myndir sagnorða

Germynd (gm):

Algengasta myndin, segir hvað einhver gerir.

Dæmi:

Móðirin skutlaði syni sínum í skólann.

Þolmynd (þm):

Leggur áherslu á þolandann, myndast með hjálparsögninni **að vera**, alltaf hægt að bæta af einhverjum við.

Dæmi:

Syninum var skutlað í skólann.

(af móðurinni).

Miðmynd (mm):

Þá er eitthvað yfirstandandi, að gerast, myndast með germynd **+ st**. Miðmynd endar alltaf á **-st**.

Dæmi:

Móðirin skutlast með soninn í skólann.

(að skutlast).

Beyging

Sterk beyging (óregluleg)...

- er eitt akvæði með hljóðbreytingu og endingarlaus í þátíð.

Dæmi:

fara – fór

bera – bar

líta – leit

Veik beyging (regluleg)...

- endar á -ði, -di eða -ti í þátíð.

Dæmi:

hoppa – hoppaði

ræna – rændi

sækja – sækti

Áhrifssagnir og áhrifslausar sagnir

Áhrifssagnir taka með sér andlag (fallorð í aukafalli).

Dæmi:

Ég sá *Guðmund* (**þf**)

Hann gaf mér *hest* (**þgf** og **þf**)

Áhrifslausar sagnir hafa ekki áhrif á fall orðanna sem fylgja og þau eru því í nefnifalli (sagnfylling).

Dæmi:

Hann heitir *Guðmundur* (**nf**)

Þetta er *hestur* (**nf**)

- Nefnifall er aðalfall
- Þolfall, þágufall og eignarfall eru aukaföll